

Oppgave 1

Det bør henvises til NRS (F) Immaterielle eiendeler.

Vurdering av det enkelte prosjektet ift standarden gir følgende behandling:

- ”Antirust”: Avskrives som tidligere år, dvs med kr 2 000 (= 6 000/3) også i 2008.
- ”Offshore”: Feilen oppdages i begynnelsen av året. Det bør derfor ikke foretas noen avskrivning i 2008, men i stedet bør hele den balanseførte verdien på 5 000 nedskrives.
- ”Antisopp”: Basert på opplysningene i oppgaven er kriteriene for balanseføring i NRS punkt 2.3.1 oppfylt og påløpte kostnader i 2008 kan balanseføres. Ingen avskrivning i 2008 fordi prosjektet ikke er ferdig.
- ”Murrens”: Basert på opplysningene i oppgaven er kriteriene for balanseføring i NRS punkt ikke 2.3.1 oppfylt (a-kriteriet i 2. avsnitt er klart ikke oppfylt) og påløpte kostnader i 2008 kan ikke balanseføres.

Siste ledd i standarden sier at tidligere kostnadsført FoU ikke kan balanseføres selv om kriteriene på et senere tidspunkt blir tilfredsstilt. Det samme må gjelde dersom man på det tidligere tidspunkt valgte å kostnadsføre (ihht RL § 5-6) selv om kriteriene for balanseføring var oppfylte.

Oppsummert vil dette gi følgende resultatregnskaps- og balanseposter i 2008-regnskapet:

<u>FOU kostnader</u>	<u>Antirust</u>	<u>Offshore</u>	<u>Antisopp</u>	<u>Murrens</u>
Ansk. kost 1/1	20 000	6 250	4 000	0
- Akk. avskrivning 1/1	6 000	1 250	0	0
= RMV 1/1	14 000	5 000	4 000	0
+ Tilgang (balanseføring)	0	0	4 000	0
- Avskrivning	2 000	0	0	0
- Nedskrivning	0	5 000	0	0
= RMV 31/12	12 000	0	8 000	0

Oppgave 2

- (a) Selv om tomteområdet er utviklet samlet, må den enkelte tomt betraktes individuelt. Når oppgaven løses, må vi skille mellom de 5 tomtene som er solgt og de øvrige 5 tomtene som ikke er solgt ved utgangen av 2008.

Ved utgangen av 2008 er det påløpt 5 millioner, samt at det forventes å påløpe kr 100 000 pr tomt før endelig ferdigstilling dvs. 1 million kroner (10 tomter x 100 000) i 2009. Totalt vil altså det påløpe 6 millioner kroner + 10 millioner. Dette gir en enhetspris på 1,6 millioner kroner (16 mill / 10 tomter).

En del studenter vil trolig relatere til forsiktighetsprinsippet, men dette er strengt tatt ikke nødvendig idet det følger av sammenstillingsprinsippet at det forventede urealiserte tapet knyttet til de usolgte tomtene må innarbeides i regnskapet for 2008.

Dersom noen studenter mener at man kan betrakte de 10 tomtene samlet sett, vil en slik løsning ikke være i samsvar med regnskapsloven som krever individuell vurdering. Det er ikke tillatt med porteføljevurdering.

Solgte tomter

Transaksjonen finner først sted i 2009, idet overlevering ikke har funnet sted (tomtene er ikke ferdige til overlevering, og det har følgelig ikke funnet sted overføring av risiko og kontroll). På den annen side er det aller meste av arbeidet utført, og inntektsføring kan finne sted iht. opptjeningsprinsippet. Det må imidlertid gjøres en avsetning for de gjenstående kr 100 000. Dette gir følgende:

Inntekter	10 millioner	(5 tomter à 2 millioner)
Kostnader	<u>8 millioner</u>	(5 tomter à 1,6 millioner)
	<u>2 millioner</u>	

Avsetning i balansen kr 500 000 (5 tomter x 100 000) for påløpte kostnader (kortsiktig gjeld). I balansen fremkommer 10 millioner kroner som kundefordringer (idet oppgaven ikke sier noe om at betaling har funnet sted).

I løsningen bør man vektlegge diskusjon fremfor mekaniske beregninger.

Ikke solgte tomter

Det har påløpt 7,5 millioner knyttet til de 5 tomtene som ikke er solgt. I utgangspunktet balanseføres dette beløpet. På den annen side er det nødvendig med en nedskrivningsvurdering iht laveste verdis prinsipp (utvikling av tomter er et omløpsmiddel – knyttet til selskapets varekretsløp). Tomtene har en estimert virkelig verdi på 1 million pr tomt (1,1 million minus forventet kostnader på 100 000 til ferdigstilling). Totalt gir dette en virkelig verdi på 5 millioner kroner, og følgelig en nedskrivning på 2,5 millioner kroner.

Oppsummert

Totalt sett vil regnskapet vise et driftsresultat på minus 500 000. Dette fremkommer ved differansen mellom 2 millioner (solgte tomter) og nedskrivningen på 2,5 millioner kroner. Merk at vi ikke forventer at studentene setter opp et presist resultatregnskap – det sentrale er at de kommer frem til det vi har beskrevet i løsningsforslaget.

Balansen vil på eiendelssiden bestå av 10 millioner i kundefordringer, tomter under utvikling på 5 millioner kroner. På gjeldssiden fremkommer en aksjekapital på 1 millioner kroner, udekket tap på kr 500 000, avsetning kr 500 000 og 14 millioner kroner i gjeld. Merk at det sentrale i denne oppgaven er vurderinger, ikke at studentene presenterer en fullstendig balanse.

- (b) Eksklusive Tomter AS avlegger sitt regnskap 10. januar 2009. Det er vanskelig å argumentere for noe annet enn nedskrivning av de 5 usolgte tomtene. Konsekvensen av dette er at det rapporteres et negativt resultat på 500 000 tusen i 2008. Dette må føres som udekket tap, slik at vi får en samlet egenkapital på kr 500 000 (1 million i aksjekapital minus udekket tap på kr 500 000).

Eiendomsgruppen AS avlegger sitt regnskap først 10. mars 2009, dvs. etter at det er kjent at de siste tomtene er solgt for kr 1,2 millioner kroner. Totalt gir dette en salgsinntekt på 6 millioner, hvilket tilsier (gitt at dette var kjent på balansedagen for Eksklusive Tomter AS), at nedskrivningen ville blitt på 2 millioner – i stedet for 2,5 millioner kroner. Det sentrale spørsmålet er om morselskapet Eiendomsgruppen AS bør nedskrive sin aksjepost i Eksklusive Tomter AS til kr 500 000 eller kan unnlate dette som følge av at det viser seg at datterselskapet likevel ikke reelt sett har tapt noe av sin egenkapital?

Enkelte studenter vil trolig argumentere for at man alltid skal legge til grunn verdien for aksjer på balansedagen, dvs. 31.12.08. I vårt tilfelle vil dette tilsa at datterselskapet har en lavere verdi enn 1 million kroner – nemlig kr 500 000. Dette tilsier at morselskapet skal nedskrive sin aksjepost fra 1 million til kr 500 000. Dette er imidlertid ikke korrekt fortolkning av NRS 3

Hendelser etter balansedagen. Standarden relaterer kun til børsnoterte aksjer (velfungerende marked). Aksjer som ikke omsettes i velfungerende markedet, bør vurderes med utgangspunkt i virkelig verdi på det tidspunktet som regnskapet avlegges. Dette innebærer at morselskapet unngår nedskrivning, pga det negative resultatet til datterselskapet vil motsvares av en tilsvarende høyere salgspris. Argumentasjonen blir at den nye informasjonen tilsier at det er merverdier knyttet til de usolgte tomtene som forsvarer at det ikke gjennomføres nedskrivninger. Viktig at studentene honoreres for diskusjon.

- (c) Her vurderer vi børsnoterte aksjer som skal vurderes (gitt ikke lite selskap) til børskursen på balansedagen, dvs. kr 200 000. Dette medfører at det må gjennomføres en nedskrivning på kr 800 000. Selv om kursen er kr 4 pr aksje den 1. mars, vil det ikke være tillatt å legge dette til grunn ved avleggelsen av regnskapet 15. mars. Dette følger av NRS 3 Hendelser etter balansedagen (jfr. spørsmål (b)).

Studenter som legger til grunn at selskapet er lite foretak og at selskapet har valgt å anvende unntaksregelen i RL § 5-2, eller at kravene i RL § 5-8 ikke er tilfredsstillt, og dermed angitt en løsning etter RL § 5-2, vil naturligvis får full uttelling for dette. Behovet for nedskrivning til virkelig verdi pr 31.12.08 vil uansett være til stede.

- (d) Forsiktighetsprinsippet: Innebærer dette at en urealisert vinning blir inntektsført. Virkelig verdi er imidlertid objektivt tilgjengelig i et velfungerende marked og man vil ikke på subjektivt grunnlag kunne inntektsføre urealisert vinning.

Transaksjonsprinsippet: Skillet mellom realisert og urealisert vinning er mer uklart i velfungerende markeder. Aksjer er et nært substitutt til penger og således likvid, transaksjonskostnadene er små og det er en entydig pris i markedet. Aksjer kan derfor selges og gjenkjøpes i samme øyeblikk uten vesentlige kostnader.

Oppgave 3

a)

Den eneste endringen i regnskapet er at balanseposten Utsatt skattefordel på kr 28 000 erstattes med Kortsiktig fordring (tilgode skatt) på kr 28 000.

b)

Utgangspunktet her er et årsresultat på kr -100 000 og ingen balanseført utsatt skattefordel. Gjennom inntektsføring av fordringen på tilgode skatt ved posteringen:

RES	Skatter (inntekt)	(28 000)
BAL	Til gode skatt/fordring	28 000

vil regnskapet for 2008 bli som i forrige spørsmål.

c)

Iht RL § 5-5 kan varer, dersom spesifikk tilordning ikke er praktisk eller hensiktsmessig, tilordnes anskaffelseskost ved FIFO-metoden eller gjennomsnittlig anskaffelseskost.

I og med at selskapet her har brukt gjennomsnittlig anskaffelseskost til nå og i lagerbeholdningen pr 30.11.2008, må selskapet bruke gjennomsnittlig anskaffelseskost som tilordningsmetode også pr 31.12.2008.

Selskapet har 600 (400+200-250+350-300+200) enheter av produkt Solitude på lager pr. 31.12.2008.

Ved bruk av gjennomsnittsmetoden kan enten aritmetisk eller glidende gjennomsnitt legges til grunn.

Ved bruk av aritmetisk gjennomsnitt vil anskaffelseskost for varene selskapet har på lager være kr. 996,30 $\{(400 \times 1\ 000 + 200 \times 985 + 350 \times 985 + 200 \times 1020) / 1\ 150$ pr. enhet og kr. 597 780 totalt for de 600 enhetene selskapet har på lager pr. 31.12.2008.

Ved bruk av glidende gjennomsnitt blir beregningen som følger:

Dato	Antall	Pris	Beregning	Gj.snittlig anskaffelseskost
Beh. 01.12.2008	400	1 000		1 000
Kjøp 03.12.2008	200	985	$\{(400 \times 1\ 000 + 200 \times 985) / 600\}$	995
Salg 10.12.2008	250			
Kjøp 17.12.2008	350	985	$\{(350 \times 995 + 350 \times 985) / 700\}$	990
Salg 22.12.2008	300			
Kjøp 29.12.2008	200	1020	$\{400 \times 990 + 200 \times 990\} / 600$	1 000

Som tabellen over viser blir gjennomsnittlig anskaffelseskost kr. 1 000 ved bruk av glidende gjennomsnitt: Anskaffelseskost for de 600 enhetene selskapet har pr. 31.12.2008 blir dermed kr. 600 000.

Virkelig verdi for Solitude er $400 \times 1\ 700 = 680\ 000$ som er høyere enn anskaffelseskost slik at nedskrivning iht RL § 5-2 ikke er nødvendig.

d)

Brukes glidende gjennomsnitt, som ga en lagerverdi på kr 600 000, må følgende postering foretas:

Eksamen i Årsregnskap/God regnskapsskikk 5. mai 2009 - LØSNINGSMOMENTER

Varelager	BAL	200 000
Endring varelager	RES	(200 000)

Dette gjør at resultat før skatt forbedres med 200 000 til + 100 000, skattekostnaden endres fra inntekt på 28 000 med 56 000 til kostnad på 28 000, og årsresultatet blir +72 000.

I balansen vil utsatt skattefordel på (debit) 28 000 erstattes med betalbar skatt med 28 000 (kredit) 28000, mens udekket tap (debit) på 72 000 erstattes med annen egenkapital på 72 000 (kredit), med andre ord en bedring av egenkapitalen med kr 144 000.

Dersom aritmetisk gjennomsnitt benyttes vil tallene i kursiv ovenfor erstattes med 197 780, 55 378 og 142 401.

e)

RL § 4-1 og 4-2, NRS nr 2 pkt 33, NRS nr 3 pkt 2 og nr NRS 13 pkt 7.2 som alle berører forhold inntruffet etter årsskiftet eller endringer i estimater oppdaget etter årsskiftet

f)

Ikke nye hendelser etter årsskiftet med regnskapsmessig virkning MEN bare omtale i noter / styrets årsberetning, kfr RL § 7-1 og 3-3.

g)

IAS 11, kfr IAS 10 angir samme løsning (balanseorientering).

Oppgave 4

- (a) Det er mer enn 50 % sannsynlig at den gamle lederen vil vinne frem med sitt søksmål. I følge NRS 13 Usikre forpliktelse og betingede eiendeler, skal forpliktelse hvor det er sannsynlighetsovervekt (pkt 3.2 innebærer dette sannsynlighet mellom 50 % og 70 %) innarbeides i regnskapet. I vårt tilfelle er det en sannsynlighet på 70 % og dette omtales som betydelig sannsynlighetsovervekt, og det er følgelig ingen tvil om at forpliktelsen skal innarbeides.

En rimelig løsning er å innarbeide forpliktelsen i merverdianalysen, jfr. spørsmål (b).

(b)

Merverdianalyse	100 %	90 %	10 %
Balanseført EK	1.200.000	1.080.000	120.000
Merverdi AM	500.000	450.000	50.000
Utsatt skatt	(140.000)	(126.000)	(14.000)
Merverdi OM	100.000	90.000	10.000
Utsatt skatt	(28.000)	(25.200)	(2.800)
Ikke balanseført F&U	200.000	180.000	20.000
Utsatt skatt	(56.000)	(50.400)	(5.600)
Ikke balanseført gjeld	(400.000)	(360.000)	(40.000)
Utsatt skattefordel	112.000	100.800	11.200
	<u>1.488.000</u>	<u>1.339.200</u>	<u>148.800</u>
Anskaffelseskost		<u>1.500.000</u>	
Goodwill		<u>160.800</u>	

Eksamen i Årsregnskap/ God regnskapsskikk 5. mai 2009 - LØSNINGSMOMENTER

(c)

Pr. 1. januar 2008

	Skrue AS 31.12.2007	B&B 31.12.2007
Anleggsmidler	4.800.000	2.000.000
Omløpsmidler	3.200.000	1.200.000
Sum eiendeler	8.000.000	3.200.000

Aksjekapital	2.600.000	1.000.000
Annen egenkapital	800.000	200.000
Gjeld	4.600.000	2.000.000
Sum gjeld og egenkapital	8.000.000	3.200.000

	Skrue AS 01.01.2008	B&B 01.01.2008	Debet	Kredit	Konsern 01.01.2008
Goodwill			160.800		160.800
Anleggsmidler	4.800.000	2.000.000	500.000		7.300.000
Ikke balanseført F&U			200.000		200.000
Aksjer i B&B	1.500.000			1.500.000	-
Omløpsmidler	1.700.000	1.200.000	100.000		3.000.000
Sum eiendeler	8.000.000	3.200.000			10.660.800
Aksjekapital	2.600.000	1.000.000	1.000.000		2.600.000
Annen egenkapital	800.000	200.000	200.000		800.000
Minoritetsinteresse				148.800	148.800
Utsatt skatt			112.000	224.000	112.000
Gjeld	4.600.000	2.000.000			6.600.000
Ikke balanseført forpliktelse				400.000	400.000
Sum gjeld og egenkapital	8.000.000	3.200.000	2.272.800	2.272.800	10.660.800

Antakelser:	År	
Avskrivningstid GW	10	16.080
Avskrivningstid AM	5	100.000
Avskrivningstid F&U	5	40.000
Varene realiseres første år	1	100.000

(d)

Antakelser:

Internsalg AM finner sted i begynnelsen av januar 2008 (ingen avsk. i B&B AS)
Må tilføre avskrivninger 80.000

Skrue AS selger varer til B&B AS i 2008:

Totalt salg til B&B AS	1.000.000
Ansaffelseskost	850.000
Interngevinst 100 %	150.000
Interngevinst som ligger på lageret (antar at 50 % er videresolgt)	75.000

Eksamen i Årsregnskap/God regnskapsskikk 5. mai 2009 - LØSNINGSMOMENTER

	100 %	90 %	10 %
Res B&B AS	230 400	207 360	23 040
Salg oppst.		-	-
Salg nedst.	(75 000)	(75 000)	
Gevinst internsalg AM	(500 000)	(450 000)	(50 000)
Red avsk interngevinst AI	100 000	90 000	10 000
Avsk. FoU	(40 000)	(36 000)	(4 000)
Avsk. merverdi AM	(100 000)	(90 000)	(10 000)
MV varelager	(100 000)	(90 000)	(10 000)
Rev. Avsetning	400 000	360 000	40 000
Justert utsatt skatt	88 200	81 480	6 720
Resultat før GW-avsk.	3 600	(2 160)	5 760
Avsk. GW		(16 080)	
Majoritet		(18 240)	

	Skrue AS 2008.	B&B 2008.			Konsern 31.12.2008
Salgsinntekter	6 000 000	2 800 000	1 000 000		7 800 000
Gevinst salg AM		500 000	500 000		-
Varekostnader	3 400 000	2 000 000	175 000	1 000 000	4 575 000
ADK	1 000 000	900 000		400 000	1 500 000
Avskrivninger	560 000	-	156 080	100 000	616 080
Driftsresultat	1 040 000	400 000			1 108 920
Netto finanskostnad	160 000	80 000			240 000
Resultat før skattekostnad	880 000	320 000			868 920
Skattekostnad	246 400	89 600	420 000	508 200	247 800
Årsresultat	633 600	230 400		242 880	621 120
			2 251 080	2 251 080	
Til minoriteten				(5 760)	
Til majoriteten				248 640	
	Skrue AS 31.12.2008	B&B 31.12.2008			
Goodwill			160 800	16 080	144 720
Anleggsmidler	6 640 000	-	600 000	600 000	6 640 000
Ikke balanseført F&U			200 000	40 000	160 000
Aksjer i B&B	1 500 000			1 500 000	-
Omløpsmidler	740 000	3 520 000	100 000	175 000	4 185 000
Sum eiendeler	8 880 000	3 520 000			11 129 720
Aksjekapital	2 600 000	1 000 000	1 000 000		2 600 000
Annen egenkapital	1 433 600	430 400	448 640		1 415 360
Minoritetsinteresse				154 560	154 560
Utsatt skatt (utsatt skattef.)			620 200	644 000	23 800
Gjeld	4 600 000	2 000 000			6 600 000
Betalbar skatt	246 400	89 600			336 000
Ikke balanseført forpliktelse	-	-	400 000	400 000	-
Sum gjeld og egenkapital	8 880 000	3 520 000	3 529 640	3 529 640	11 129 720

Oppgave 5

- (a) Dette skyldes at norske regnskapsbestemmelser har en resultatorientering, mens internasjonale regler har en balanseorientering. Dette kan i en del tilfeller gi ulik løsning. I dette tilfellet må dette anses som en tilstrekkelig besvarelse.
- (b) De tre viktigste forskjellene er bl.a. behandling av goodwill i konsernsammenheng hvor man skal avskrive goodwill etter norske regler, men ikke etter IFRS. Begge tilnærmingene krever nedskrivningsvurdering. I tillegg kommer behandling av anleggsmidler, hvor IFRS åpner for bruk av virkelige verdi hvis det fins tilstrekkelig pålitelige anslag for virkelig verdi, samt behandling av betingede forpliktelser. Etter norske bestemmelser er betingede forpliktelser gjeld, dog ikke etter IFRS (dvs at IFRS behandler betinget gjeld og betingede på samme måte mens man etter norske regler behandler betinget gjeld og betingede eiendeler ulikt). De to første poengene bør være med i studentenes besvarelser, dog må vi tillatte rom for variasjon når det gjelder den tredje forskjellen. Det sentrale er at studentene har fått med seg at det finnes viktige forskjeller mellom norske og internasjonale regler.